

DOI 10.36074/24.01.2020.v2.05

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖАХ

Петренко Тетяна Володимирівна

старший викладач кафедри автомобільного транспорту
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

УКРАЇНА

Процес навчання в технічних коледжах відбувається у відповідності до навчальних планів та робочих програм, в яких визначені обов'язкові та за вибором дисципліни. Основи охорони праці є навчальною дисципліною, що передбачає набуття майбутнім фахівцем знань з особливостей виробничого середовища, організаційних, технічних, санітарних та гігієнічних вимог, які визначені системою правових заходів, що реалізуються через дотримання правил техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки.

Основи охорони праці – це комплексна дисципліна, яка передбачає реалізацію наступних завдань:

- віднаходження оптимальних співвідношень між різними факторами виробничого середовища;
- запровадження норм гранично допустимих рівнів шкідливих виробничих факторів, визначення ступеня шкідливості та небезпечності праці;
- забезпечення безпеки виконання робіт працівником;
- впровадження технічних засобів і заходів з боротьби з травматизмом і профзахворюваннями;
- розробка методів оцінки соціальної та економічної ефективності заходів з удосконалення умов та охорон праці [1].

Питанням охорони праці певне місце відводиться у загальнотехнічних і спеціальних дисциплінах, що за своїм змістом та метою сприяє збереженню здоров'я та працездатності людини, підвищенню її продуктивності праці, усуненню або зменшенню впливу на неї шкідливих і небезпечних виробничих чинників, тобто повністю розкривається структура самостійної дисципліни «Основи охорони праці».

Дисципліна «Основи охорони праці» складається з наступних розділів:

Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

Розділ 2. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.

Розділ 3. Основи виробничої безпеки (техніки безпеки).

Розділ 4. Пожежна безпека [2].

У відповідності до структури дисципліни нами пропонується наступний план проведення навчальних занять:

Лекція 1. Вступ. Мета та завдання курсу. Основні визначення в галузі охорони праці

1. Поняття і предмет охорони праці, охорона праці як суспільний чинник.
2. Стандартизоване визначення охорони праці та її складових.
3. Структура, зміст та мета курсу «Основи охорони праці» як навчальної дисципліни, його місце та роль у формуванні освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за напрямками підготовки.

Лекція 2. Тема 1.1. Основи законодавства України про охорону праці

1. Конституція України: гарантії прав громадян на працю і безпечні умови праці.
2. Основні законодавчі акти України, що стосуються проблем охорони праці.
3. Закон України “Про охорону праці”.
4. Галузеві нормативні акти про охорону праці; приклади стосовно напрямків підготовки спеціалістів і спеціальностей.
5. Нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства, організації, установи.
6. Права громадян на охорону праці при укладанні трудового договору.
7. Соціальне страхування працівників від нещасних випадків та професійних захворювань.
8. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів.

Лекція 3. Тема 1.2. Навчання з охорони праці

1. Навчання з питань охорони праці. Закон України “Про охорону праці” щодо навчання з цих питань. “Типове положення про навчання з питань охорони праці”, нормативні акти про навчання з питань охорони праці.
2. Вивчення питань охорони праці в закладах освіти.
3. Види та зміст інструктажів з охорони праці. Перевірка знань працівників з питань охорони праці та пожежної безпеки.
4. Методика складання інструкцій з охорони праці та пожежної безпеки.

***Тема 1.3. Організація охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд та громадський контроль за охороною праці (самостійне вивчення теми 4 години)**

1. Управління охороною праці на підприємстві, в установі, організації. Структура і складові системи управління охороною праці.
2. Планування робіт з охорони праці. Фінансування робіт з охорони праці.
3. Державне управління охороною праці.
4. Органи державного нагляду за охороною праці, їх повноваження і права. Відповідальність посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці щодо виконання покладених на них обов'язків.
5. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Лекція 5. Тема 1.4. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань

1. Вимоги Закону України “Про охорону праці” щодо розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.
2. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, як основа для розробки профілактичних заходів щодо їх запобігання та вирішення соціальних питань. “Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях”.
3. Порядок розслідування професійних захворювань.
4. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру. “Положення про розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру”.
5. Аналіз і профілактика травматизму та професійної захворюваності. Мета і методи аналізу.

6. Знаки безпеки та сигнальні кольори.

Лекція 6. Тема 2.1. Повітря робочої зони. Мікроклімат виробничих приміщень

1. Мікроклімат робочої зони: поняття, вплив на теплообмін організму людини з навколишнім середовищем, види теплообміну, їх залежність від параметрів мікроклімату.

2. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

3. Склад повітря робочої зони. Джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами - газами, паром, пилом, димом, мікроорганізмами.

4. Класифікація шкідливих домішок повітряного середовища за характером дії на організм людини.

5. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві, гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин в повітрі робочої зони.

6. Загальні заходи та засоби попередження забруднення повітряного середовища на виробництві та захисту працюючих.

7. Вентиляція виробничих приміщень. Класифікація систем вентиляції. Природна та штучна вентиляція. Основні вимоги до систем вентиляції.

8. Системи опалення приміщень.

Лекція 7. Тема 2.2. Освітлення виробничих приміщень

1. Виробниче освітлення.

2. Природне освітлення

3. Штучне освітлення.

Лекція 8. Тема 2.3. Вібрація, шум, ультразвук та інфразвук. Захист від вібрації

1. Дія шуму на організм людини, зміни у функціонуванні окремих систем організму, шумові професійні захворювання.

2. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму і вібрації.

3. Інфразвук. Ультразвук.

***Тема 2.4. Іонізуюче випромінювання. Електромагнітні поля, електромагнітні та лазерні випромінювання (самостійне вивчення теми 4 години)**

1. Параметри полів і випромінювань. Класифікація електричних і магнітних полів.

3. Випромінювання оптичного діапазону.

4. Інфрачервоне (ІЧ) та ультрафіолетове (УФ) випромінювання.

5. Лазерне випромінювання.

Лекція 10. Тема 2.5. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, до виробничих і допоміжних приміщень (самостійне вивчення теми 2 години)

1. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств та планування його території, до виробничих і допоміжних приміщень.

2. Основні вимоги до виробничих приміщень та споруд.

3. Основні вимоги до адміністративних, побутових, допоміжних та інших приміщень.

4. Основні вимоги до енерго- та водопостачання, каналізація, транспортних комунікацій.

Лекція 11. Тема 3.1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів

1. Загальні вимоги щодо безпечності. Основні вимоги безпеки до технологічних процесів.

2. Безпека при вантажно-розвантажувальних роботах. Норми переміщення вантажів вручну. Правила складування вантажів.

3. Безпека підйомно-транспортного обладнання. Безпека цехового та заводського транспорту. Безпека автотранспорту.

***Тема 3.2. Основи електробезпеки** (самостійне опрацювання теми 4 години)

1. Поняття “електробезпека”, “електротравма” та “електротравматизм”. Дія електричного струму на людину.

2. Класифікація приміщень щодо враження людей електричним струмом: приміщення без підвищеної небезпеки, приміщення з підвищеною небезпечкою та особливо небезпечні приміщення.

3. Системи засобів і заходів безпечної експлуатації електроустановок: система технічних засобів, що реалізуються в конструкції електроустановок; система електрозахисних засобів; система організаційних заходів.

4. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Порядок дій та загальні правила надання першої допомоги потерпілому при ураженні електричним струмом.

Лекція 13. Тема 3.3. Особливості техніки безпеки відповідно до напрямків підготовки спеціалістів

1. Особливості вимог безпеки до обладнання. Особливості вимог до безпечності технологічних процесів.

2. Правила охорони праці при експлуатації, обслуговуванні та ремонті комп'ютерної техніки.

3. Особливості організації робочих місць фахівців за напрямками роботи.

Лекція 14. Тема 4.1. Основні поняття та визначення пожежної безпеки

1. Основні нормативні документи в галузі пожежної безпеки. Основні поняття та визначення.

2. Небезпечні та шкідливі фактори, пов'язані з пожежами.

3. Статистичні відомості про пожежі та вибухи в Україні. Основні причини їхньої появи.

***Тема 4.2. Вибухо- та пожежонебезпечні показники речовин, матеріалів, приміщень та будівель** (самостійне опрацювання теми 2 години)

1. Теоретичні основи механізму горіння та вибуху.

2. Класифікація приміщень та будівель за категоріями вибухопожежонебезпечності згідно ОНТП 24-86.

***Тема 4.3. Методи та засоби запобігання і гасіння пожеж, вибухів** (самостійне опрацювання теми 2 години)

1. Системи забезпечення пожежонебезпечності: система попередження пожеж, система протипожежного захисту, система організаційних заходів.

2. Система попередження пожеж.

3. Суть і складові системи пожежного захисту.

4. Способи і засоби гасіння пожежі. Евакуація людей.
5. Пожежна сигналізація.
6. Система організаційних заходів забезпечення пожежної безпеки
7. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками і посадовими особами.

Навчання з питань пожежної безпеки в закладах освіти.

***Темати для самостійного опрацювання студентами**

Крім лекційних занять під час вивчення основ охорони праці, слід також запланувати проведення практичних занять на такі теми:

1. Інструкції з охорони праці що діють на підприємстві.
2. Розслідування нещасного випадку на виробництві.
3. Визначення параметрів мікроклімату.
4. Розрахунок площ адміністративних та побутових приміщень.
5. Розрахунок природного освітлення.

Отже, належне планування навчальної дисципліни «Основи охорони праці» для майбутніх фахівців, які набувають професійних знань, вмінь та навичок у технічних колежах, забезпечує право посідати на керівних посадах будь-якого виробництва, створюючи належні умови праці, попереджати нещасні випадки, професійні захворювання.

Список використаних джерел:

1. Kerb, L.S. (2001). *Osnovy okhorony pratsi*. Kyiv: KNEU [in Ukraina].
2. Zhydetskyi, V.Ts. (2006). *Osnovy okhorony pratsi*. Lviv: UAD [in Ukraina].

DOI 10.36074/24.01.2020.v2.06

РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Михайлюк Марина Ігорівна

канд. пед. наук, ст. викладач кафедри іноземних мов
та соціально-гуманітарних дисциплін
ПВНЗ «Київський медичний університет»

УКРАЇНА

Реформування вищої медичної освіти в Україні складається у перебудові національної системи медичної освіти до європейських стандартів.

Для українського суспільства є важливим входження у Європейський простір та визначення українських дипломів за кордоном, підвищення якості освіти та конкурентної спроможності вітчизняних вищих навчальних закладів на європейському та світовому ринку.

Реформуванням медичної освіти займаються відомі міжнародні організації, зокрема: Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO), Міжнародна медична організація " Лікарі без кордонів " (MSF), Асоціація університетських програм з управління охорони здоров'я населення (AUPHA), Європейська асоціація менеджменту у сфері охорони здоров'я (EHMA), Європейське товариство